

Připomínky veřejného ochránce práv

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY K ČÁSTI PRVNÍ

1. K čl. I bodu 6 novely (§ 9 odst. 1 zákona)

Navrhuji doplnit v první větě před slovo skříňka slovo „uzamykatelná“. Není důvodu, aby si obvinění nemohli ukládat osobní věci do uzamykatelné skříňky tak, jako mohou již v současné době odsouzení (podle ustanovení § 17 odst. 1 vyhl. č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „ŘVTOS“).

Tuto připomínku považuji za zásadní.

2. K čl. I bodu 11 novely (§ 16 odst. 1 zákona)

Ve větě první navrhuji zachovat slovo „nejméně“. Opět nevidím důvod, proč omezovat obviněné více než odsouzené, kteří mají možnost nakupovat zpravidla dvakrát týdně (srov. ustanovení § 31 odst. 1 ŘVTOS). Zvláště pak, když předložený materiál dále omezuje možnost obviněných přijímat balíčky s potravinami (bod 12).

Tuto připomínku považuji za zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY K ČÁSTI DRUHÉ

3. K čl. II bodu 5 novely (§ 5 odst. 3 zákona)

Navrhuji bod vypustit pro nadbytečnost. Z důvodové zprávy není zřejmé, na jaké osoby předložený bod směřuje (teoreticky by se mohlo jednat o úhradu zdravotní péče za odsouzené mimo systém zdravotního pojištění podle § 79 zákona). Povinnost odsouzeného k úhradě nákladů zdravotní péče nad rámec péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a regulačních poplatků zakotvuje již § 28 odst. 2 písm. k) zákona. Do téhož ustanovení lze včlenit povinnost hradit náklady zdravotní péče hrazené Vězeňskou službou podle § 79 zákona. Nadto použitá terminologie nerespektuje definice druhů zdravotní péče podle § 5 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Tuto připomínku považuji za zásadní.

4. K čl. II bodu 13 novely (§ 16 odst. 8 zákona)

Navrhuji vypustit poslední větu odstavce 8. Pakliže by byla hodnota balíčku se základními osobními potřebami po odsouzeném vymáhána jako pohledávka Vězeňské služby, jednalo by se o nedůvodný zásah do majetkových práv odsouzeného pro futuro. K tomu srov. bod 19.6 Evropských vězeňských pravidel.¹

Tuto připomínku považuji za zásadní.

5. K čl. II bodu 14 novely (§ 16 odst. 9 zákona)

Navrhuji uvést výčet osob do souladu s vymezením osob blízkých podle § 116 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Předložené znění totiž neodpovídá záměru v důvodové zprávě k tomuto bodu.

Tuto připomínku považuji za zásadní.

6. K čl. II bodu 16 novely (§ 17 odst. 5 zákona)

Navrhuji vypustit poslední větu. Vymáhání těchto pohledávek po odsouzených představuje v důsledku omezení práva na právní pomoc a práva na stížnosti k uplatnění svých práv a oprávněných zájmů.

Tuto připomínku považuji za zásadní.

7. K čl. II bodu 29 novely (§ 26 odst. 1 zákona)

Navrhuji bod vypustit. Špatná kapacitní situace českých věznic, nemůže jít k tíži odsouzených, kteří mají právo na umístění co nejbližší k místu pobytu jeho rodiny, přičemž jedinou faktickou možností, jak toho dosáhnout je podávání žádosti o přemístění. Již v roce 2006 můj předchůdce navrhoval, aby Vězeňská služba zavedla jednotný systém centrálně vyhodnocující žádosti o přemístění a nabídku volných kapacit, která by uvedený problém řešila,² což se i přes zavedení Vězeňského informačního systému nestalo.

Tuto připomínku považuji za zásadní.

¹ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Rec (2006) 2: „Vězeňská správa musí dát vězňům k dispozici potřebné prostředky pro tuto činnost, včetně toaletních potřeb a čistících prostředků.“

² srov. Souhrnnou zprávu z návštěv zařízení z roku 2006, bod 10, str. 5-6. Zpráva je dostupná na http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/2006/Veznice_2006.pdf (cit. dne 12.6.2012)

8. K čl. II bodu 37 novely (§ 28 odst. 2 písm. n/ zákona)

Navrhuji text pod písmenem n) doplnit o povinnost odsouzeného hradit případné náklady pozitivních testů na přítomnost návykových látek obdobně jako je navrhováno u obviněných v ustanovení § 21a odst. 1 písm. a) zákona o výkonu vazby.

Tuto připomínku považuji za zásadní.

9. K čl. II bodu 69 novely (§ 72a zákona)

Vítám promítnutí úpravy zařazování odsouzených do oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením (dále jen „OZSTZ“) do zákona, předkládaná změna je v částečném souladu s doporučeními veřejného ochránce práv z roku 2006.³ Odstavec 5 uvedeného ustanovení zakotvuje možnost odsouzeného požádat o vyřazení z daného oddělení. Přesto v předloženém návrhu novely poněkud nelogicky není obsažena možnost přezkumu samotného prvotního rozhodnutí o zařazení do uvedeného oddělení. Není zavedena ani procedura/řízení, na jehož základě je odsouzený do OZSTZ zařazen, a jehož výsledkem je rozhodnutí, se kterým bude odsouzený seznámen a bude se proti němu moci bránit. Rovněž není stanoveno, kdo o zařazení do OZSTZ bude rozhodovat (zda ředitel věznice, jím pověřený pracovník, Generální ředitelství Vězeňské služby). Navrhuji doplnit odst. 5 v tomto smyslu.

Tuto připomínku považuji za zásadní.

V Brně dne 14. června 2012

JUDr. Pavel Varvařovský v.r.
veřejný ochránce práv

³ srov. Souhrnnou zprávu citovanou v předchozí poznámce, body 21 a násl.